

Advies van het Europees Comité van de Regio's — Tussentijdse evaluatie van de bosstrategie van de EU

(2018/C 361/02)

Rapporteur: Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), lid van de gemeenteraad van Lapinlahti

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S,

I. INLEIDING**Achtergrond van de bosstrategie van de EU**

1. In de Europese Unie valt bosbouwbeleid onder de bevoegdheid van de lidstaten.
2. Op verschillende andere beleidsterreinen die op bossen en het gebruik daarvan van invloed zijn, heeft de Europese Unie echter exclusieve bevoegdheden, of deelt ze de bevoegdheden met de lidstaten. Het gaat hierbij met name om het gemeenschappelijk handelsbeleid en landbouwbeleid, ontwikkelingsbeleid, klimaatbeleid, milieu, energie, de bio-economie en de circulaire economie.
3. Het is dan ook zaak om op EU-niveau te zorgen voor coördinatie van EU-beleid dat gevolgen heeft voor bosbouwaangelegenheden en om na te gaan welk effect mondiale toezeggingen van de EU hebben op het duurzame gebruik van bossen. De bosstrategie zou de gemeenschappelijke doelstellingen van de lidstaten en de verschillen tussen hen moeten weerspiegelen. Wanneer de EU onderhandelt over bosbouwaangelegenheden (zie punt 2 hierboven) op het niveau van bijv. de Verenigde Naties of de Wereldhandelsorganisatie, moet ze rekening houden met de bosbouwstandpunten van de lidstaten en hun regio's. De bosstrategie is een doeltreffend middel om beleidsmaatregelen op diverse terreinen te harmoniseren en om de verschillende zienswijzen van de lidstaten en hun regio's met elkaar in evenwicht te brengen. Doel ervan is ook om de aandacht te vestigen op nieuwe doelstellingen en maatregelen die op EU-niveau zouden moeten worden onderzocht.
4. In de EU worden pan-Europees afgesproken beginselen van duurzaam bosbeheer erkend, die in het kader van het Forest Europe-proces zijn ontwikkeld. Deze beginselen, die een duurzaam bosbeheer waarborgen en ook het beginsel van „cascadering” zouden moeten omvatten, worden toegepast bij het opstellen van nationale wetgeving inzake bos- en natuurbehoud en van marktgebaseerde certificaten.
5. 43 % van het landoppervlak van de EU-lidstaten bestaat uit bosareaal, dat gekenmerkt wordt door een zeer grote verscheidenheid, zowel wat het type bos (inclusief niet-bebost bosareaal) als de gebruiksmogelijkheden ervan betreft. Ruim 60 % van deze bossen is in particuliere handen, terwijl de rest onder verschillende vormen van overheidseigendom valt. Lokale overheden spelen ook een belangrijke rol als boseigenaren. De eigendom van lokale overheden is de op twee na meest voorkomende vorm van bosbezit in Europa.
6. Lokale en regionale overheden kunnen boseigenaren zijn. Zij kunnen ook bossen beheren en de desbetreffende wetgeving ten uitvoer leggen. Dit betekent dat zij over aanzienlijke ervaring en expertise op dit gebied beschikken. Voor lokale en regionale overheden vormen bossen een belangrijk onderdeel van een economisch, ecologisch en sociaal duurzame ontwikkeling die al ruim een eeuw lang gaande is. In deze periode is werk gemaakt van het opstellen en uitvoeren van beheersplannen waarin behoud, stabiliteit en duurzame opbrengst van de diverse bosproducten centraal staan, alsook de toepassing van solide wetgeving met betrekking tot bossen waarmee deze behoed en beschermd worden. Daarom moeten lokale en regionale overheden worden geraadpleegd wanneer de bosbouwstrategie van de EU wordt geactualiseerd. Lokale en regionale overheden zijn wat bosbouwaangelegenheden betreft niet alleen belangrijke stakeholders, maar ook daadwerkelijk belanghebbende partijen, net als boseigenaren dat zijn.

II. EEN DUURZAAM BOSBOUWBELEID VANUIT HET PERSPECTIEF VAN LOKALE EN REGIONALE OVERHEDEN

7. Economisch duurzaam bosbouwbeleid

7.1. De bosbouwsector is goed voor 7 % van de economische groei in Europa en biedt werk aan 3,5 miljoen mensen, en zelfs aan 4 miljoen als ook de bosgerelateerde bio-energiesector wordt meegeteld. In 2011 had de bosindustrie in de EU een productiewaarde van 460 miljard EUR. Bosbouwactiviteiten en -banen zijn voor landelijke en dunbevolkte regio's van cruciaal belang, maar zijn ook bevorderlijk voor de economische groei in steden en voor de samenwerking tussen stad en platteland. In de bosstrategie zou de nadruk moeten worden gelegd op economische groei, werkgelegenheid en Europese investeringen en zou gewezen moeten worden op de nieuwe kansen die ze bieden, met speciale aandacht voor de economische ondersteuning van de bosbouwbedrijven in ultraperifere regio's.

7.2. Lokale en regionale overheden kunnen een belangrijke rol spelen bij het promoten van het gebruik van lokaal hout door het bedrijfsleven, alsmede bij de overgang naar een bio-economie. Zo zijn allereerst de keuze van bouwmaterialen en de productie van energie om aan de lokale behoeften te voldoen en om gebouwen die in handen van de overheid zijn te verwarmen, en op de tweede plaats de opvoering van het gebruik van geavanceerde biobrandstoffen in het vervoer nuttige instrumenten die de economie en de werkgelegenheid in de regio's ten goede kunnen komen. Conform de richtlijn hernieuwbare energie zijn de ontwikkeling en het gebruik van geavanceerde, onder meer uit bosmateriaal te produceren biobrandstoffen een belangrijk onderdeel van het klimaatbeleid van de EU. Te dien einde moet krachtig worden ingezet op technologische ontwikkeling, proefinstallaties, grootschalige productie en een op de lange termijn gericht regelgevingskader dat een stabiel klimaat schept voor de omvangrijke investeringen die nodig zijn.

7.3. Van het hout dat door Europa als grondstof wordt gebruikt, is 90 % van Europese herkomst. Ter wille van de werkgelegenheid en de economie op lokaal en regionaal niveau moet er geijverd worden voor een nog hogere mate van intern verbruik, rekening houdend met de duurzaamheid van de bosbouw en met de manieren waarop hout wordt gebruikt. Hiertoe is het zaak dat bepaalde, in onze bossen aanwezige soorten waarnaar er op de markt momenteel geen vraag bestaat, beter worden benut door nieuwe gebruiksmogelijkheden en technologieën te onderzoeken.

7.4. De evaluatie van de bosstrategie moet aansluiten bij de actualisering van de strategie voor de bio-economie. Bij de ontwikkeling van de bosgerelateerde bio-economie en de bevordering van innovatie dient er voor samenhang te worden gezorgd tussen de maatregelen op de diverse EU-beleidsterreinen.

7.5. Bij de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid dient ook aandacht te worden besteed aan instrumenten die de bosbouwsector in landelijke gebieden ondersteunen, zoals instrumenten voor de preventie van woestijnvorming, voor herbebossing en vervanging van bepaalde boomsoorten door andere soorten, planning en beheer van bossen, steun voor de bebossing van marginale landbouwgrond en voor de totstandbrenging en vernieuwing van boslandbouwsystemen, instandhouding van bossen als integrerend onderdeel van de productiesystemen van de extensieve veehouderij, en instrumenten ter stimulering van ondernemerschap en opleiding in de sector.

7.6. Het komt de economische duurzaamheid ook ten goede als bosproducten op efficiënte en transparante wijze worden benut, en op dit gebied kan toegepaste technologie een zeer belangrijke rol spelen.

7.7. Voorts zouden er dynamische en geïntegreerde systemen voor informatie over en het in kaart brengen van bossen ontwikkeld en ingevoerd moeten worden op basis waarvan boseigenaren en bosbeheerders besluiten kunnen nemen.

8. Ecologisch duurzaam bosbouwbeleid

8.1. Europese bossen beschermen de biodiversiteit, houden ecosysteemdiensten in stand en slaan in de atmosfeer uitgestoten CO₂ op. Momenteel wordt circa 10 % van de door de EU uitgestoten broeikasgassen in bossen opgeslagen. Wordt er een doeltreffende langetermijnaanpak gevolgd, dan zal afhankelijk van de regionale situatie in de toekomst tot wel 90 % van de Europese bossen als natuurlijk of seminatuurlijk kunnen worden aangemerkt, met een grote soortenrijkdom. Investeren in een duurzame boseconomie zal blijven zorgen voor duurzamere en gezondere bossen.

8.2. Het gebruik van bossen is duurzaam als hout sneller groeit dan het wordt geoogst en als biodiversiteitsvereisten in aanmerking worden genomen. Er zij op gewezen dat het Europese bosareaal en het groeitempo ervan sinds de jaren 90 van de vorige eeuw zijn toegenomen. Tot de voornaamste doelstellingen van een ecologisch duurzaam bosbouwbeleid behoren naast diversiteit ook het terugdringen van de woestijnvorming in de wereld en in Europese regio's waar dit probleem zich voordoet. Bij de beoordeling van de duurzaamheid van bosgebruik moet rekening worden gehouden met de diversiteit van bosecosystemen en met de verschillende betekenissen die ze in afzonderlijke EU-regio's hebben voor de omliggende gebieden.

8.3. Voor vele plant- en diersoorten en voor het recreatieve gebruik van bossen is het belangrijk dat er bij het bosbeheer rekening wordt gehouden met de diversiteit en de vele verschillende facetten van bosecosystemen.

8.4. In de tussentijdse evaluatie van de bosstrategie zou meer moeten worden benadrukt dat bossen in verschillende opzichten belangrijk zijn voor het klimaatbeleid, voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs, voor het bereiken van de Aichi-doelstellingen inzake biodiversiteit en voor het streven om de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de VN te halen, zodat duurzaam bosbeheer op gelijke voet wordt behandeld met andere maatregelen die op beperking van de CO₂-uitstoot zijn gericht. Lokale en regionale overheden kunnen doeltreffender optreden om gemeenschappelijke doelstellingen te realiseren, ook in de bossector, als de tussentijdse evaluatie concrete, specifieke voorstellen voor beproefde maatregelen alsook voorbeelden bevat.

8.5. In Europa wordt volop gediscussieerd over de milieutoestand en de ontwikkeling van bossen en dit leidt soms tot geschillen op lokaal en regionaal niveau. Belangrijk is dat er voor onderzoek naar Europese bossen, hun beheer en hun ontwikkeling voldoende middelen worden uitgetrokken en dat er uit publieke bronnen betrouwbare gegevens over bossen beschikbaar worden gesteld voor overheden en maatschappelijke organisaties, zodat de dialoog wordt bevorderd.

8.6. Om de diversiteit van de bossen in de EU in stand te houden, zijn er tal van initiatieven ontplooid, zoals het Natura 2000-netwerk, de vogel- en habitatrictlijnen, ondersteuning van groene infrastructuur en de biodiversiteitsstrategie 2020. Lokale en regionale overheden helpen bij de tenuitvoerlegging van deze initiatieven en zouden meer ruimte moeten krijgen om inhoudelijk aan maatregelen bij te dragen.

8.7. In vele lidstaten en regio's van de EU vormen bosbranden de grootste bedreiging voor het behoud van bosecosystemen⁽¹⁾. Actie vanuit de lokale gemeenschap is de snelste en meest effectieve manier om door rampen veroorzaakte schade te beperken. Het optreden van de EU moet vooral gericht zijn op technische bijstand en opleiding, zodat de zelfredzaamheid van gemeenschappen kan worden verbeterd, waarbij het ook gaat om het verhogen van de paraatheid van brandweerdiensten en andere instanties voor openbare veiligheid om snel te reageren en de gevolgen van een ramp binnen de perken te houden⁽²⁾.

8.8. In dit verband moet erop worden gewezen dat zich in de EU, dankzij een aantal ultraperifere regio's, ook Amazone- en subtropische bossen bevinden. Deze oerbossen zijn een uniek laboratorium voor wetenschappelijk onderzoek, specialisatie en innovatie (bijvoorbeeld farmaceutisch onderzoek en toepassingen van plantenextracten). De biodiversiteit van ultraperifere regio's is goed voor ongeveer 80 % van de Europese biodiversiteit en is essentieel voor het ecologisch evenwicht van de planeet. Lokale en regionale overheden zijn de hoeders van deze onschatbare erfenis en zouden voldoende steun moeten krijgen voor het beheer en de instandhouding ervan.

9. Sociaal duurzaam bosbouwbeleid

9.1. Bossen leveren naast hout vele ecosysteemdiensten en natuurlijke producten. Met een duurzaam bosbeheer wordt gewaarborgd dat de burgers hierop ook in de toekomst zullen kunnen rekenen. De door bossen geboden natuurlijke producten en recreatiemogelijkheden hebben vele gezondheidsvoordelen.

9.2. Bossen bieden ook tal van voordelen voor de samenleving wat kwaliteit van leven en welzijn betreft, die van enorm belang zijn voor een evenwichtig leven van de burgers. Het voorstel is dan ook om de aanleg van nieuwe bosgebieden te bevorderen door middel van overheids- of particuliere initiatieven en met steun van de EU.

9.3. Het gebruik van sociaal duurzame bossen vraagt om een ruimtelijke ordening op lange termijn. Voor het gebruik en de bescherming van bossen moeten de lokale en regionale overheden, de boseigenaren en de bevolking van de betrokken regio's worden geraadpleegd.

9.4. De bosstrategie van de EU moet vorm geven aan het mondiale handels- en ontwikkelingsbeleid van de EU: ecologisch duurzaam gebruik van bossen in ontwikkelingslanden, biodiversiteit en sociale duurzaamheid van het bosbeleid (grondbezit, gebruiksrechten voor bossen, rechten van lokale bewoners) moeten hoog op de mondiale agenda van de EU worden geplaatst.

9.5. Onderzoeksdata over de ontwikkeling en het gebruik van bossen moeten voor burgers en lokale en regionale overheden vlot beschikbaar zijn, zodat ze de besluitvorming kunnen schragen. Het zou dan ook een goede zaak zijn om het onderzoek naar Europese bossen dat de Commissie in 2018 verricht op ruime schaal onder de aandacht te brengen en om het uitvoerig te presenteren aan stakeholders uit de sector en aan het brede publiek.

⁽¹⁾ Advies van het Europees Comité van de Regio's over bosbeleid: de 20/20/20-doelstellingen (PB C 141 van 29.5.2010, blz. 45).

⁽²⁾ Advies van het Europees Comité van de Regio's — Herziening van het Uniemechanisme voor civiele bescherming (zie bladzijde 37 van dit Publicatieblad).

9.6. Om al het bovenstaande te bereiken, is de instandhouding, versterking en verrijking van een boscultuur cruciaal. Intern moet hiervoor gezorgd worden door het uitwisselen van ervaringen en praktijken die er in alle Europese bosgebieden bestaan, en extern met de steun van de stedelijke bevolking, die absoluut van het belang van bossen en bosbeheer moet worden doordrongen.

9.7. In alle bosstrategieën (de regionale, de nationale en met name de Europese) moet prioritair worden ingezet op het behoud van de bevolking die het mogelijk maakt dat boshulpbronnen beheerd en benut worden.

Brussel, 16 mei 2018.

*De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's*

Karl-Heinz LAMBERTZ
